

[Boertmann.]

noget, han kalder en løsning af problemerne, og i afslutningen stiller han forventninger og forhåbninger om, at en teknisk udvikling i et samspil mellem det private erhvervsliv og statsmagten kan sikre en rimelig udnyttelse af ressourcerne og beskyttelse af miljøet. Disse forhåbninger mener vi er vildt overdrevne. Genanvendelse og forureningsbekæmpelse på kapitalistiske vilkår sættes kun i værk, når det er blevet profitabelt for kapitalen at investere i den. Det er ikke overordnede økologiske betragtninger, der bestemmer hastigheden eller effektiviteten af forureningsbekæmpelsen eller af genanvendelsesmulighederne. En løsning på disse problemer kan ikke findes inden for et system med kapitalistiske produktionsforhold. Det betyder selvfølgelig ikke, at man ikke skal forsøge sig med de lapperier, der er mulige, men der bliver altså heller ikke nogen mirakelkur ud af det.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Inden jeg nærmere kommenterer de synspunkter, der er fremkommet indtil nu, vil jeg trække nogle punkter frem, som efter min mening er helt væsentlige i debatten om genanvendelse.

Jeg vil først og fremmest pege på nødvendigheden af en langsigtet ressourcepolitik. De fleste af de materialer, som anvendes af dansk industri og danske forbrugere, er fremstillet af friske råvarer, og når materialerne er forbrugt, bliver resten til affald. Mange af de materialer, der i dag smides ud, vil kunne oparbejdes til nye råvarer. Man kan sige, at vi har to lagre pr. råvare. Det ene er de naturlige forekomster, og det andet er de forbrugte materialer, som i dag normalt kasseres. Øget udnyttelse af materialer, som nu havner i affaldet, vil være en ressource- og miljøbevidst råvarepolitik.

Det er klart, at vi ikke ved at genanvende kan løse alle de problemer, som en fortsat materiel vækst vil kunne medføre, men vi kan herved begrænse vort forbrug af de naturlige ressourcer. I øjeblikket trækker vi meget hårdt på de naturlige forekomster, og samtidig vokser affaldsmængderne. Dette er uheldigt både ud fra et ressource synspunkt og ud fra et miljøbeskyttelsessynspunkt. Generelt må man sige, at de naturlige forekomster bliver, hvor de er. De kan lige så

godt udnyttes om 20 år, som de kan udnyttes i dag. Det gælder dog ikke for materialer i affaldet, fordi nogle af dem nedbrydes og andre bliver så sammenblandede, at en adskillelse bliver meget vanskelig.

En fornuftig råvarepolitik må bestå i, at man først udnytter de genanvendelige materialer fuldt ud og derefter supplerer med friske råvarer. Herved reduceres presset på de naturlige ressourcer mest muligt, og man vinder tid til at afklare problemerne omkring mulighederne for fortsat vækst.

Samtidig vil man varetage et miljøbeskyttelseshensyn, idet genanvendelsen reducerer affaldsmængden. Vi må imidlertid konstatere, at de naturlige ressourcer i dag udnyttes i stort omfang, og at de genanvendelige materialer ikke altid udnyttes i tilstrækkeligt omfang. I redegørelsen er der nævnt forskellige årsager hertil, og efter min opfattelse må det væsentligste være, at man sikrer genanvendelse, hvor det er samfundsøkonomisk mest fordelagtigt. Man kan imidlertid ikke gå ud fra, at genanvendelseskredsløbene vil fungere uden en samfundsmæssig styring. Det kan ske på forskellig måde. Man kan påvirke råvareforbruget. Det kan f. eks. ske ved at stille krav om, at der skal indgå genanvendte materialer i produktet. Man kan påvirke udformningen af produkter i en retning, der fremmer genanvendelsen, og det kan f. eks. ske ved at standardisere emballage eller ved at mærke varer, så det klart fremgår, at de kan genanvendes. Man kan påvirke valget imellem forskellige varer, dels gennem f. eks. afgifts- eller pantsystemer, dels gennem oplysningsvirksomhed. Og man kan endelig sikre, at der ikke udvikles produkter, som gør fortsat genanvendelse vanskelig eller umulig. Nye produkter skal selvfølgelig opfylde de krav, som forbrugerne stiller til en vare, men varerne skal herudover også opfylde de krav, som følger af, at de skal kunne genanvendes. Det kan betyde, at der bliver behov for en samfundsstyring, men det er endnu for tidligt at lægge sig fast på, hvordan denne styring skal foregå.

Jeg vil gerne fremhæve, at øget genanvendelse ikke må betyde en fastfrysning af den almindelige tekniske udvikling. Der vil yderligere blive stillet krav til det tekniske fremskridt inden for mange af de processer, som skal indgå i genanvendelseskredsløbene.